

Täysistunto

Keskiviikko 11.5.2016 klo 13.59—15.30

6. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 2015

Kertomus K 8/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskustelu

14.50 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Euroopan pakolaistilanne on vahvasti vaikuttanut pohjoismaiseen yhteistyöhön. Poliittisesti tärkein ja isoin asia viime vuonna sekä hallitusten että parlamentaarikkopuolella oli pakolaistilanne ja sen aiheuttamat haasteet tälle pohjoismaiselle yhteistyölle. Pakolaiskriisiä puitiin neuvoston täysistunnossa Reykjavikissa lokakuun lopussa sekä tämän vuoden teemaistunnossa nyt huhtikuussa.

Pohjoismaiden neuvostossa käydyssä keskustelussa on käynyt ilmi, että aiheesta ollaan montaa eri mieltä. Esimerkiksi paperittomat maahanmuuttajat, turvapaikkajärjestelmän kiristykset, rajojen avaaminen tai tiukempi rajavalvonta kaikki jakavat neuvoston jäsenten mielipiteitä. Myös yhteispohjoismaisten rajatarkastusten aloittamisesta on keskusteltu, etenkin sen jälkeen kun Tanskan pääministeri Rasmussen ehdotti, että Pohjoismailla voisi olla yhteinen Saksan vastainen raja.

Pohjoismaainen yhteistyö elää edelleenkin vahvana, mutta tämän pakolaistilanteen aiheuttamat haasteet ovat vakava testi tälle pitkäaikaiselle ja vankalle pohjoismaiselle yhteistyölle. Kysymys on ennen kaikkea siitä, miten Pohjoismaat yhdessä voivat ratkaista tämän haastavan tilanteen.

Yksi tärkeä haaste on vaikutus tähän vapaaseen liikkuvuuteen. Pohjoismaat ovat olleet Euroopassa edelläkävijöitä tämän vapaan liikkuvuuden saralla. Pohjoismaiden välillä on ollut vapaa liikkuvuus yli 60 vuoden ajan. Kysymys kuuluukin, onko tänä päivänä tai tulevaisuudessa tätä oikeutta ehkä enää olemassakaan. Ruotsi otti alkuvuodesta käyttöön rajatarkastukset Tanskan vastaisella rajalla, ja nyt näyttää siltä, että nämä tarkastukset jatkuvat edelleen. Pohjoismaiden neuvoston tämän vuoden presidentti, tanskalainen Dam Kristensen on todennut, että rajatarkastusten vaikutuksista pohjoismaiseen yhteistyöhön on keskusteltava, koska Pohjoismaihin suuntautuvasta pakolaisvirrasta saattaa tulla monivuotinen, jatkuva ilmiö. Pohjoismaiden neuvosto on käsitellyt rajatarkastusten vaikutuksia pohjoismaiseen yhteistyöhön ja käynyt vuoropuhelua pohjoismaisten hallitusten kanssa siitä, miten Pohjoismaat yhdessä löytäisivät ratkaisun tähän tilanteeseen.

Arvoisa puhemies! Toinen neuvostossa loppuvuonna laajalti keskustelua herättänyt aihe oli radikalisoitumisen ja ekstremismin syyt ja ennaltaehkäisy — osin toki liittyy tähän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2016 vp

edelliseenkin aiheeseen. Satiirilehti Charlie Hebdon toimitukseen kohdistui hyökkäyksiä ja Kööpenhaminaan ja Pariisiin tehtiin terrori-iskuja. Tämä radikalisoituminen ja ekstremismi nousi viime vuoden huhtikuun teemaistunnon aiheeksi.

Pohjoismaiden neuvosto käsittelee yhä enemmän ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisia kysymyksiä. Nämä kysymykset olivat vahvasti esillä myös kertomusvuoden istunnossa. Myös Islannin puheenjohtajuusohjelma korosti ulkopoliittikkaa ja kansainvälistä yhteistyötä. Neuvosto jatkoi edelleen tiivistä yhteistyötä useiden alueellisten parlamentaaristen järjestöjen kanssa, kuten muun muassa Itämeren, Arktista ja Barentsin aluetta sekä pohjoista ulottuvuutta koskevissa kysymyksissä. Suomen Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunta järjesti ja isännöi vuoden aikana sekä venäläisten parlamentaarikoiden opintovierailun Suomeen helmikuussa ja myös Barentsin parlamentaarisen konferenssin syyskuussa. Tämä neuvoston monivuotinen yhteistyö venäläisten parlamentaarikkojen kanssa oli kertomusvuonna poikkeuksellisen vähäistä johtuen muun muassa Krimin ja Itä-Ukrainan tilanteesta sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston Venäjällä sijaitsevien toimistojen julistamisesta ulkomaisiksi agenteiksi.

Tämän vuoden tammikuussa juhlistettiin sitä, että tuli kuluneeksi tasan 60 vuotta siitä, kun Suomi ensimmäistä kertaa osallistui Pohjoismaiden neuvoston toimintaan. Vuonna 1956 Suomen valtuuskunta osallistui nimittäin ensimmäiseen neuvoston istuntoon. Suomi isännöi Pohjoismaiden neuvoston puolueryhmä-, puheenjohtajiston ja valiokuntakokoukset eduskunnassa tämän vuoden tammikuussa, ja sen yhteydessä järjestettiin eduskunnassa erillinen yhteiskokous tavoitteena huomioida tämä verraten tärkeä etappi Suomen historiassa.

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenet ovat olleet aktiivisia, tehneet lukuisia jäsenehdotuksia, kirjallisia kysymyksiä kaikille pohjoismaisille hallituksille ja olleet aktiivisia budjettivallan osalta.

Ja sitten lopuksi, arvoisa puhemies. Valtuuskunta on nostanut esille eduskunnassa ja Pohjoismaiden neuvostossa tehdyn työn synkronointia, eli sitä, miten Pohjoismaiden neuvostossa tehtävä työ hyödyttäisi kansallisia parlamentteja, miten esimerkiksi eduskunnassa tehtävä työ edelleen tukisi tätä PN:ssä tehtävää työtä. Valtuuskunta toivoo, että Pohjoismaiden neuvoston suositukset tulisi käsitellä ja ottaa tiedoksi valiokunnassa, ja koska Pohjoismaiden neuvoston viime vuoden toiminnassa korostuu tämä pakolaistilanne, niin toivoisin harkittavaksi, että ulkoasiainvaliokunta niin halutessaan pyytäisi tähän kertomukseen myös näkemyksen hallintovaliokunnalta. — Kiitos, tack.

14.57 Simon Elo ps: Arvoisa rouva puhemies! Pohjoismaissa on viisi valtioiden kansalliskieltä: islanti, norja, ruotsi, suomi ja tanska. Tämä todetaan myös Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2006 kielipoliittisessa julistuksessa. Virallisen pohjoismaisen yhteistyön työkielet ovat kuitenkin vain ruotsi, norja ja tanska. Islantia ja suomea ei ole hyväksytty neuvoston työkieliksi, eikä niillä siten ole samanarvoista asemaa pohjoismaisessa yhteistyössä. Onkin tärkeää edistää sitä, että suomen- ja islanninkieliset kansalaiset voivat tehdä pohjoismaista yhteistyötä yhdenvertaiselta pohjalta.

Virallisen työkielen asema tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikki Pohjoismaiden neuvoston asiakirjat kirjoitetaan ja viestintä tapahtuu jollain näistä kielistä. Suomenkieliset Pohjoismaiden neuvoston jäsenet eivät voi nykyisellään toimittaa kirjallisia kysymyksiä, jäsenehdotuksia tai muita asiakirjoja suomen kielellä Pohjoismaiden neuvoston sihteeristöön käsiteltäviksi. Lisäksi Pohjoismaiden neuvoston sihteeristö käyttää näitä kolmea kiel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2016 vp

tä työssään. Tämä asettaa suomen- ja islanninkieliset eriarvoiseen asemaan sihteeristön työpaikkoja haettaessa ja täytettäessä.

Arvoisa puhemies! Kieli on ratkaisevassa roolissa yksilön identiteetin muodostumisessa. Yksilö voi samastua instituutioon, jossa hänen kielellään on tunnustettu asema. Tutkimusten mukaan suomalaisilla on selvästi muita pohjoismaisia kansoja huonompi käsitys Pohjoismaiden neuvoston päätösten merkityksestä suomalaisille. Tähän vaikuttaa epäilemättä se, että Pohjoismaiden neuvosto usein koetaan instituutioksi, joka edustaa Suomessa vain sen ruotsinkielistä väestöä. Se on erittäin vahingollista pohjoismaiselle yhteistyölle, sillä suomea puhuu noin 20 prosenttia Pohjoismaiden kansalaisista. Se on suunnilleen saman verran kuin tanskan kielen puhujien määrä, ja näin Suomi onkin toiseksi puhutuin kieli Pohjoismaissa.

Arvoisa puhemies! Jotta Pohjoismaiden neuvosto voisi itse omassa työskentelyssään osoittaa toimivansa tasavertaisesti ja oikeudenmukaisesti, tulisi neuvoston hyväksyä myös suomen ja islannin kieli neuvoston varsinaisiksi työkieliksi. Kielellisen epäkohdan korjaaminen vaikuttaisi positiivisesti pohjoismaisen yhteistyön julkikuvaan ja hyväksyttävyyteen sekä Islannissa että Suomessa.

Toivon, että Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta voi yhtenäisellä linjalla edistää suomen kielen asemaa Pohjoismaiden neuvostossa. Olen iloinen ja ylpeä siitä, että Suomi kuuluu Pohjoismaihin. Näytetään siis yhdessä, että arvostus näkyy myös teoissa.

15.00 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Viime vuosi oli pohjoismaisessa yhteistyössä aktiivinen, kuten aina, ja varmasti samankaltainenkin kuin edelliset vuodet. Mutta kyllähän yksi asia korostui, epäilemättä: turvapaikanhakijoiden tilanne, joka viime kesänä sitten ryöpsähti oikeastaan Pohjoismaidenkin syliin, näkyi kyllä myös Pohjoismaiden neuvoston täysistunnoissa ja agendalla. Mutta tässä samassa ilmiössä korostui myös hirvittävän hyvin se pohjoismainen yhteistyö. Ilman, että olisi tehty tiivistä yhteistyötä Pohjoismaiden kanssa ja toki myös sitten eurooppalaisella tasolla, ei varmastikaan olisi saatu tilannetta hallintaan, niin että pohjoismainen yhteistyö kyllä osoitti siinä voimansa. Ja toki nyt sitten, kun iso osa turvapaikkaa hakeneista myös saa turvapaikkastatuksen, on myös pohjoismainen kysymys, että me voimme vertailla hyviä käytäntöjä ja panostaa sitten integraatioon ja hyviin oppeihin.

Aktiivisuudesta huolimatta — ja toki valtuuskunta aina on erityisen aktiivinen varmastikin — ehkä kansallisella tasolla minun mielestäni Suomea vaivaa tällainen hieman krooninen kunnianhimon puute pohjoismaisessa yhteistyössä. Pohjoismainen yhteistyö on meille hirvittävän tärkeää kansainvälisen viitekehyksen kannalta, mutta kansallisesti se näkyy aika vähän julkisessa keskustelussa. Onneksi sillä on kuitenkin vahva perinne ja traditio pohjoismaisessa kanssakäymisessä. Vaikka välillä tulisi vähän ailahtelevia aikoja, niin se jatkumo on kuitenkin aina turvattu.

Toivonkin erityisesti nyt, kun Suomi on tänä vuonna Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtaja ja ensi vuonna sitten Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajamaa, arvostusta myös kansallisesti pohjoismaista yhteistyötä kohtaan ja sitä, että pystyttäisiin nostamaan ja yhteiskunnalliseen keskusteluun ottamaan myös pohjoismaisia näkökulmia.

Arvoisa puhemies! Pohjoismaisessa yhteistyössä on vielä kovasti tehtävää, vaikkapa rajaesteiden purkamisessa, mikä on aikakaudesta toiseen ollut meille tärkeää. Ja on tärkeää, että Pohjoismaiden neuvostossa tämän rajaestetyöryhmän toimintaakin muokattiin ja koetetaan saada siitä tehokkaampi siten, että jokaisessa neljässä valiokunnassa olisi nyt raja-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2016 vp

estetarkkailijat, jotka sitten säännöllisesti kokoontuvat tätä rajaesteiden purkamisen tilannetta työstämään ja tekevät myös tiivistä yhteistyötä rajaesteneuvoston kanssa. Hienoa on myös se tietenkin, että rajaesteneuvostossa on nyt sitten suomalainen puheenjohtaja.

Arvoisa puhemies! Liikkuvuus kaiken kaikkiaan Pohjoismaiden välillä vaatii vielä kovasti työtä. Tämän vuoden lopulla saamme käyttöön pohjoismaisia työmarkkinakysymyksiä selvittävän Poul Nielsonin raportin, ja toivottavasti näistä hyvistä työmarkkinakäytänteistä ja työn tekemisen esteiden purkamisesta rajat ylittävällä alueella olisi meille etua. Nimitäin kun etenkin Pohjolan pohjoisissa osissa jo useasti puhutaan yhteisistä työmarkkinoista, silloin näiden käytänteidenkin pitäisi olla joustavia eri maiden välillä.

Sitten jos ajattelee myös kansallisen politiikan kysymyksiä, niin kyllähän etenkin elinkeino-, energia- ja liikennepolitiikassa myös pohjoismainen yhteistyö korostuu erittäin paljon. Jos pohtii Suomen sähköomavaraisuutta, mikä on aika heikko korkeimmilla talvipakkasilla, niin kyllä Suomen ja Ruotsin välisten sähkönsiirtoverkkojen vahvistaminen on tärkeä edunvalvontakohde. Kyllä rautatiehanke Suomesta Ruotsiin olisi tärkeä saada aikaiseksi. Nämä ovat myös isoja kansallisia kysymyksiä. Vaikka tämä yhden rautatiepätkän sähköistäminen ei ole kovin iso investointi, noin 10 miljoonaa euroa, se viimein toisi Suomelle myös raideyhteyden länteen. Puhumattakaan kaikista tulevaisuuden tietosiirtoyhteyksistä, datakaapeleista ja merikaapeleista: Suomi voisi hyvin olla Pohjolan solmukohta näissä asioissa, ja meidän pitäisi pohjoismaisessa dialogissa pitää niitä esillä.

Toivonkin, että Suomen valtuuskunnan työ jatkuu yhtä aktiivisena ja mielellään tietenkin kehittyä vieläkin aktiivisemmaksi. — Kiitoksia.

15.05 Carl Haglund r: Värderade fru talman, rouva puhemies! Pari havaintoa tästä kertomuksesta. Kollegat ovat jo nostaneet hyvin esille, mistä on keskusteltu ja mitkä aiheet ovat olleet ajankohtaisia meidän yhteisessä työssämme.

Ensimmäinen havainto on se, että on puhuttu aika paljon siitä, että Eurooppa-tason yhteistyötä pitäisi vahvistaa. Toisin sanoen, niillä on hyvin paljon yhteisiä intressejä Brysselin päässä — sekä niillä mailla, jotka kuuluvat Euroopan unioniin, että sitten niillä, jotka eivät kuulu. Tämä on ollut myös konkreettisesti agendalla sillä tavalla, että on pohdittu, mitä toimia voidaan tehdä sen eteen, että tämä EU-koordinointi paranee, EU:n vaikuttaminen paranee ja että EU:n toimesta ei sitten synny uusia rajaesteitä, koska EU on itse asiassa se yksittäinen tekijä, joka synnyttää eniten rajaesteitä Pohjoismaiden kesken. Tämä on tärkeä tematiikka, joka saa varsin vähän huomiota tässä itse kertomuksessa, ja sen takia halusin nostaa sen esille ja huomauttaa, että tämä on semmoinen teema, mikä on ollut esillä ja tulee myös olemaan esillä tulevina vuosina muun muassa keskiryhmän aloitteen toimesta, jonka puheenjohtajana on ollut kunnia toimia viimeisen vuoden aikana.

Sitten pari muuta lyhyttä huomiota.

Ensimmäinen on se, että näkisin, että meidän pitää yhdessä nyt pohtia myös sitä, miten saadaan enemmän konkretiaa tähän toimintaan. Toisin sanoen, aika paljon ollaan semmoisella jos ei juhlapuhetasolla niin aika yleisellä tasolla ja yhteisymmärrys asioista on varsin laaja, mutta sitten puuttui se, että pystytään asettamaan selkeitä tavoitteita meidän toiminnallemme ja myös saavuttamaan niitä tietyssä määräajassa. Mielestäni siinä meillä edustajilla on viime kädessä se vastuu, että niitä tavoitteita asetetaan ja niiden eteen tehdään yhdessä töitä, ja uskoisin, että kaikki, jotka tässä toiminnassa ovat mukana, haluaisivat enemmän tämmöistä tulosorientoitunutta politiikkaa, jossa myös kaikki vastaavat siitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2016 vp

oman hallituksen kanssa yritetään edistää niitä asioita. Tämä on tämmöinen vähän toimintakulttuurikysymyskin, josta näkisin, että meillä olisi myös jokaisella syytä pohtia tätä.

Här är alltså, fru talman, min syn den att vi behöver en mer resultatorienterad politik inom Nordiska rådet där vi kan sätta tydliga målsättningar vad tidtabeller beträffar, vad vi vill ha gjort under en viss tidsperiod, och att saker och ting inte så att säga fastnar i den här beredningsapparaten och kan vara där hur länge som helst, och så återkommer man och återkommer man till samma frågor gång efter annan. Det är tror jag både frustrerande för oss som jobbar där, plus att när det finns så mycket som vi kunde ta oss an, så skulle man hoppas att vi skulle kunna from time to time åstadkomma mera resultat.

Viimeisenä huomiona tämä edustaja Elon hyvä puheenvuoro näistä kieliasioista. Ymmärtääkseni kaikki yhdyimme siihen, että olisi hyvä, että voitaisiin laajentaa tätä kielivalikoi-
maa niin, että kaikkia edustajia kohdeltaisiin samalla tavalla. Tämä on hyvä tavoite. Se, mikä pitää huomioida, on tässä se, että jos ja kun yhdessä vaadimme tätä, niin on myös ymmärrettävä se, että se tuo mukanaan varsin suuria kustannuksia, koska nämä tulkkauk- ja käännöskustannukset ovat jo tänä päivänä Pohjoismaiden neuvoston suurimpia kustannuseriä ja tämä meidän ehdotuksemme, jos se tehdään, käytännössä johtaisi lisäkustannuksiin. Se pitää tiedostaa. Meidän pitää myös delegaationa pohtia sitä, että jos teemme yhdessä tämmöisen aloitteen — ja sille onkin ymmärtääkseni aika vahvaa tukea — niin mikä on se vastaus, kun kerrotaan, että tämän hintalappu onkin sitten aika mittava. Tämä sen takia, että olemme Pohjoismaiden neuvoston toiminnassa muuten pyrkineet, minun mielestäni, moni siihen, että kustannukset eivät karkaa käsistä, ja se on muutenkin tässä taloudellises-
sa tilanteessa varsin vastuullinen tapa lähestyä asiaa. Tämä on nyt jokaiselle pohdittavaksi, mitä tämän eteen voidaan tehdä jotta, jos haluamme tätä ajaa, meillä on myös ne käytännön ratkaisut, joilla tähän vastataan, koska olen ymmärtänyt, että nämä tulkkauk- ja käännöskustannukset ovat muutenkin viime aikoina nousseet aika huomattavasti ja tämä ehdotus, jos tämä tehtäisiin, varsinkin käännöskustannusten osalta ynnä muuta olisi aika reilu kasvatus ja helposti sitten ehdotettaisiin sitä, että se lasku lähetetään tänne Helsinkiin. Nimittäin näin nettomaksunäkövinkkelistä on se sama näkövinkkeli, mitä usein käytetään EU:n yhteydessä: Suomihan ei ole mikään nettomaksajamaa Pohjoismaiden neuvoston piirissä, vaan siellä nämä kolme muuta isoa Pohjoismaata minun käsitykseni mukaan maksavat kyllä suhteessa enemmän kuin mitä me maksamme meidän jäsenyydestämme, ja tämä tarkoittanee kyllä sitä, että jos teemme tämän tyyppisiä lisäehdotuksia, niin se varmasti tarkoittaa myös sitä, että lasku saapuu sitten aika nopeasti tänne Helsingin päähän.

Nämä huomiot, mutta pidän kertomusta hyvänä ja pidän myös hyvänä sitä, että ollaan laajasti kyetty eduskunnassa yhdessä edistämään eri asioita Pohjoismaiden neuvoston piirissä. Se on hyvä perinne, ja siitä on hyvä pitää kiinni. — Kiitos.

15.11 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Nostan esiin kaksi keskeistä teemaa, jotka ovat olleet kansalais- ja kuluttajajavaliokunnan agendalla.

Ensiksikin myrkytön arki Pohjolassa tarkoittaa sitä, että Pohjoismaiden neuvostossa on vuosia tehty työtä sen eteen, että ihmisten altistus arjessa kemikaaleille vähenisi — kemikaaleille, joita on muun muassa leluissa, erilaisissa pakkauksissa ja kosmetiikassa. Muun muassa ftalaatit on todettu hormonitoimintaa ja lisääntymistä häiritseviksi, ja on todella tärkeää varjella lapsia ja kaikkia kuluttajia näiltä kemikaaleilta. Onkin edistetty sitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2016 vp

Pohjoismaat etunenässä toimisivat kemikalisoitumisen haittojen vähentämiseksi ja kieltäisivät ftalaattien käytön. Näitä ftalaattejahan käytetään muun muassa muovien pehmentimenä. Suomen hallituksen tulisi tässä toimia nopeasti ja yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa edistää asiaa.

Toinen kysymys, ihmiskaupan torjuminen ja ihmiskaupan vastainen työ. Tämä kauhistuttava rikollisuus ylittää rajoja Pohjolassakin, ja yhteistyötä tarvitaan. Eri viranomaisten yhteistyötä on vahvistettava. Suomessakin tarvittaisiin poliisille yksikkö, joka keskittyy nimenomaan ihmiskaupan rikollisuuden tutkintaan ja ihmiskaupan torjuntaan. Erityisen haastavaa on uhrien tunnistaminen ja oikeanlainen kohtaaminen. Uhrit ovat erittäin traumatisoituneita, he tarvitsevat apua traumoihin ja terveysongelmiin. Uhrien suojeleminen on äärimmäisen keskeistä heidän itsensä kannalta mutta myös siksi, että he voivat luottaa viranomaisiin ja että he voivat auttaa rikostutkinnassa, jossa otetaan kiinni häikäilemättömät ihmiskauppaa harjoittavat rikolliset.

15.13 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnä lämpimät kiitokset kaikille valtuuskunnan jäsenille ja henkilöstölle — oli aktiivinen vuosi 2015 — ja henkilöstön kautta myös meidän pääsihteerillemme Mari Herraselle. Taas on laadittu hieno toimintakertomus viime vuodesta. Tässä ovat pääasiat tulleetkin esille. Islanti oli puheenjohtajamaana, ja Islanti korosti juuri kansainvälisyyttä siinä omassa ohjelmassaan, hyvinvointiyhteiskuntaa ja kansalaisyhteiskuntateemoja.

Muutama nosto: Pitää kiittää meidän ex-puolustusministeri Carl Haglundia. Hän aikanaan laittoi Pohjoismaiden ministerineuvoston osalta käyntiin nämä ulko- ja turvallisuuspoliittiset pyöreän pöydän keskustelut. Pohjoismaiden neuvostossahan ei aikaisemmin, ei oikeastaan ennen 2010-lukua, paljoakaan käsitelty puolustuspoliittisia tai turvallisuuspoliittisia asioita. Tämäkin oli yksi hyvä foorumi, ja tähän pidettiin vuonna 2015 Tukholmassa puolustusministeri Peter Hultqvistin vetämänä, erinomainen keskustelu, missä käytiin myös tätä Venäjä-asiaa lävitse. Ehkä tässä ulkopoliittisessa kuvassa Pohjoismaiden suhteessa keskustelutti juuri Venäjä vielä paljonkin. Yhtenä oli tämä, kun Venäjä sulki... tai ainakin sanotaan, että tämä agenttitoimisto ja nämä Pohjoismaiden toimistot heidän maaperänsä alueella vaikuttivat sulkemiseen ja myös sitten ehkä enemmän muuhunkin Venäjällä käytyyn keskusteluun.

Yksi vahva asia on myös tämä EU-vaikuttaminen. Itse olen pitänyt yllä tätä, että Pohjoismaiden neuvostossakin pitäisi olla EU:n suuntaan enemmän proaktiivista vaikuttamista. Voitaisiin vaikuttaa komissioon ja ajoissa. Meillä on paljon asioita pohjoismaisessa yhteistyössä, kuten metsä, ympäristöpolitiikka ja moni muu, missä me olemme hyvin samanlaisia. Katsotaan ympäristönsuojelun näkökulmasta tai katsotaan sitten elinkeinojen näkökulmasta, niin olemme erityyppisiä kuin muut Euroopan maat. Toinen on tietenkin sitten EU-regulaation implementointi: Pohjoismaissa voitaisiin pyrkiä siihen, että meillä olisi edes samanlaisia tapoja implementoida. Tässäkin oli hyviä aloitteita ja askeleita eteenpäin tämän osalta.

Uudistustyö eteni. Vuonna 2014 aloitettu uudistustyö saatiin saatettua nyt loppuun, ja sillä todellakin valiokuntarakenne uudistui. Täällä on esille tullutkin tämä kansallinen kytkentä. Aika harva meidänkin valiokunnistamme täällä Suomessa käsittelee näitä asioita, ja meidän täytyisi saada semmoinen automaattinen tapa, millä tyylillä tuotaisiin näistä valiokunnista meidän valiokuntiimme tiedoksi tai keskustelun alle. Tietenkin jää meidän valiokuntiemme omille jäsenille se huoli tai, sanotaan, se tehtävä tuoda nämä asiat. Mutta enem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2016 vp

män keskustelua, muuta keskustelua kuin ainoastaan tästä toimintakertomuksesta, olisi näistä samoista asioista parempi käydä täällä meidän salissakin.

Uudistukset jatkuvat nyt sitten ministerineuvoston puolella. Ministerineuvostoa modernisoidaan, ja siellä meillä on Anne Berner omalta osaltaan viemässä asiaa eteenpäin. Uudet jäsenet pääsivät mielestäni hyvin vauhtiin. Me saimme hyviä puheenjohtajuuksia. Me olimme edustaja Eerolan kanssa kaksi vanhaa konnaa siinä koko joukossa, ja kaikki muut olivat uusia jäseniä. Kiitos siitä aktiivisuudesta. Otitte vastaan niitä tarjottuja tehtäviä, joita siellä oli tarjolla, ja otitte hyvin ne asiat kiinni. Se oli hieno asia.

Vielä omastakin työstäni: Olin ennen Carl Haglundia keskiryhmien puheenjohtaja puoli vuotta tuon vuoden 2015 aikana, myös sitten puheenjohtajistossa ja budjettitoiminnassa mukana. Keskiryhmät on mielenkiintoinen ryhmittymä. Meitä on 24 eri puoluetta viidestä eri maasta. Vaikka täällä Suomen salissa RKP:n ja vihreiden kanssa käy keskusta aina pientä debattia ehkä asioista, niin tuossa pohjoismaisessa keskustelussa me olimme monessa asiassa hyvin samansuuntaisia, mutta myös muitten maitten eri puolueitten kanssa. Oma työni jatkui myös sitten NIB:n eli Nibin, Pohjoismaisen Investointipankin, NDF:n ja Nefcon kontrollikomiteassa. Niistä sain kanssa hyvää kokemusta ja olen vienyt sitä viestiä eteenpäin, että meidän tulisi enemmänkin käyttää näitä rahastoja ja rahoja myös kotimaassa ja myös tähän ulkomaiseen toimintaan, onhan tämä toimisto sentään meillä täällä Helsingissä.

15.19 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Yhdyn kyllä täysin näihin kommentteihin, mitä tuli konkretian lisäämisestä ja siitä, että on toki myös meidän parlamentaarikkojen vastuulla se, miten sitten tuomme niitä asioita sieltä Pohjoismaiden neuvostosta tänne kotimaan kansanedustuslaitokseen. Mutta sekin kirjelmä, minkä itse asiassa Suomen valtuuskunta kesällä teki kansliatoimikunnalle siitä, että nämä otettaisiin aina sitten jollakin tavalla käsittelyyn myös valiokunnissa, on syytä muistaa ja aina esillä pitää. Että toivottavasti se pohjoismaisen näkökulman esiintuominen etenisi myös täällä kansallisessa parlamentissa.

Ajattelin ottaa vielä esille yhden kysymyksen, johon itse törmäsin, kun tein kirjallisen kysymyksen viime syksynä — liittyen itse asiassa yhteen sittemmin Islannin täysistunnossa läpimenneeseen suositukseen, joka liittyy ihmisten terveyspalveluihin rajat ylittävässä yhteistyössä ennen kaikkea harvaan asutuilla alueilla. Siellähän monesti se lähin julkisen palvelun tarjoaja saattaa olla siinä naapurimaassa, ja olisi ainoastaan järkevää, että ihmiset saisivat käyttää sitten myös julkisia palveluja näillä seuduilla rajojen yli. Kyllähän tämä on ihan yksi EU:nkin perusperiaatteista, että palvelut ja ihmiset liikkuvat. Mutta valitettavasti kuitenkin sitten ministerineuvoston vastaus oli aika nihkeä siihen asiaan huolimatta siitä, että meillä on olemassa esimerkiksi EU:n potilasdirektiivi ja EU koettaa monin keinoin myös sosiaali- ja terveyspuolella liikkuvuutta ja kehitystä edistää.

Sikäli kyllä toivon sitten semmoista tarkkailua kollegoilta kotimaassa, että myös sitten kotimaan ministereille viedään sitä pohjoismaista näkökulmaa aina esille, että se siellä ministerineuvostossakin tulisi sitten esille. Kyllähän tietenkin toivoisi, (Puhemies koputtaa) että ne täysistunnot, joihin parlamentaarikot kokoontuvat, ohjaisivat myös sitä ministerineuvoston työskentelyä.

15.21 Simon Elo ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Haglund totesi, että tämä esitys siitä, että suomi kiilattaisiin myös varsinaiseksi työkieleksi Pohjoismaiden neuvostossa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2016 vp

toisi lisäkustannuksia. Sitä ei tietenkään kukaan kiistä, että näin olisi, sama tietysti islannin kohdalla. Itse näen, että tässä tavallaan filosofia on sellainen, että kaikki tai ei mitään. Jos linjaksi otetaan, että tulkataan, niin on hyvin epäjohdonmukaista, että toiselle kieliryhmälle sanottaisiin, että kyllä teitä tulkataan, käännetään, teitä ei. Kyllä lähtisin siitä lähtökohdasta, että kaikkia sitten pitää kohdella samalla tavalla, oli se linja mikä tahansa.

Toinen vaihtoehtohan olisi se, että tehtäisiin se, mikä Nuorten Pohjoismaiden neuvostossa päätettiin, eli työkieleksi englanti. En sitä kannata. Minun mielestäni meidän kannattaa pitää meidän kansallisista kielistämme kiinni ja niitä arvostaa. Se on osa myös sitä pohjoismaista yhteistyötä ja sen merkitystä meille kaikille. Haluan tietysti tässä yhteydessä kiittää edustaja Haglundia ja kaikkia Suomen valtuuskunnan jäseniä hyvin hedelmällisestä yhteistyöstä ja keskustelusta näissä kysymyksissä.

Toimintakertomuksesta haluan vielä ottaa yhden asian erityisesti esille. Täällä todettiin, mikä tuli edustaja Eerolan puheenvuorossa esille, että Venäjän edustajien kanssa ei ole juuri nyt ollut viime vuonna yhteistyötä pitkälti liittyen tähän ulkomaisiksi agenteiksi luokiteluun. Tämä on hyvin valitettavaa Suomen kannalta, meille erityisesti Pohjoismaista. Totta kai Norjan lisäksi rajanaapurina on hyvin tärkeää se, minkälainen Venäjä-yhteistyö on. Tässä oltiin Kestävä Pohjola -ryhmässä sen verran aktiivisia, että kun meillä on kesäkokous nyt Islannissa kesäkuun lopussa, niin esitin ja sitten meidän Suomen valtuuskunnasta edustajat Kärnä ja Koski kannattivat, että kutsuimme Venäjän duumasta edustajia tähän Kestävä Pohjola -valiokunnan kokoukseen ja myös sitten ympäristöasiantuntijoita. Jos ajatellaan erityisesti tällaista kysymystä kuin ympäristöasiat, niin olisi aika tynkä keskustelu, jos emme venäläisiä esimerkiksi arktisiin kysymyksiin kutsuisi paikalle. Se on sitten heidän käsissään, tulevatko vai eivät, mutta tärkeää on, että keskusteluyhteys pidetään edelleen voimassa.

15.23 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tähän kieliasiaan, että jos olisi joskus aikanaan sovittu, että puhuttaisiin skandinaaviskaa, niin ehkä sillä voitaisiin pärjätäkin. Mutta tietenkään itsellenikään ei ole kovin vahva ruotsi, ja sitten varsinkin, jos grönlantilainen puhuu murtaen tanskaa, on ihan mahdoton asia päästä yhteisymmärrykseen sen kautta. Eli tämä on hienoa, kun Suomeen on saatu tulkkaus, ja meidän täytyy pitää siitä kaikin tavoin kiinni ja edistää sitä. Se taisi olla viime vuonna — vuonna 15 — niin, että pikkuisen näiden meidän omien maksuasioittemme takia joku tulkkaus taisi jäädä tekemättä tai ainakin uhattiin, että niitä olisi supistettu.

Mutta muutama asia vielä. Tuo budjettiprosessi uudistui. Se otti muutamia askeleita mielestäni vähän eteen- ja taaksepäin, mutta nyt ollaan sitten varmaan siinä vaiheessa puheenjohtajistossa, että tämän vuoden budjetointi onnistuisi jo ehkä paremmin. Esitimme keskiryhminä myös budjettirahoitukseen sitä, että olisi perustettu EU-toimisto sinne.

Näen tämän pohjoismaisen yhteistyön niin, että nämä ovat kuin viisi sisarusta: kolme on EU:ssa, kolme on Natossa, ja yksi on eurossa. Eli sen toiminnan edistäminen ja tiivistäminen ehkä EU:nkin suuntaan on tärkeää, niin kuin esimerkiksi Norja ottaa monia asioita yhtä lailla käyttöön, vaikkei EU:n jäsen ole.

Natosta vielä sen verran, että kyllähän Ruotsi nosti aika lailla tätä Nato-keskustelua esille, ja se on hyvä, että asiasta keskustellaan pohjoismaisessakin yhteistyössä.

15.25 Carl Haglund r: Rouva puhemies! Yleisesti vain tästä kieli- ja tulkkausasiasta. Siis juuri näin, edustaja Elo, olemme ihan samaa mieltä itse asiasta. Minun huoleni on lähinnä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2016 vp

se, että Suomi on ollut nyt se pohjoismainen maa, joka on halunnut pitää budjettia mahdollisimman pienenä. Helsingistä käsin ollaan painotettu sitä, että se ei saa kasvaa, pitäisi pikemminkin supistua, ja jos katsotaan per capita nyt, kuka maksaa, niin me olemme itse asiassa hyötyjän asemassa. Ja jos me silloin tulemme esittämään semmoisen esityksen, joka tuo huomattavia — siis huomattavia, ei vain pieniä — lisäkustannuksia, niin pitää varautua siihen, että sanotaan, että tämä sopii, mutta lasku tulee Helsinkiin. Tätä minä yritän sanoa, ja minä sanon tämän hallituspuolueille sen takia, että niin kuin tiedätte, meillä opposition edustajilla ei ole hirveästi sanottavaa siihen budjettiin. Teidän pitää sitten keskenään ratkoa se, mistä ne rahat otetaan, mutta itse asia on täysin ok.

On hyvä myös huomioda se, että tätä asiaa on esitetty aikaisemminkin. Minä sihteeristön kanssa sen verran juttelin, minä kyselin sitä taustaa, koska satuin tapaamaan entisen pääsihteerin, joka on entinen meidän kansanedustaja, ja kysyin häneltä asiaa. Se tapaaminen sattui samana päivänä kuin edustaja Eerola oli tuonut tämän esille. Hän sitten kertoi, että sitä selvitettiin positiivisessa mielessä jo silloin, kun hän oli pääsihteerin, ja se törmäsi sitten siihen, että se olisi tuonut huomattavat lisäkustannukset ja että nämä muut Pohjoismaat olivat jo silloin sitä mieltä, että silloin lasku Helsinkiin, koska Suomi ei ehkä ole ollut ihan yhtä suuri maksaja kuin muut maat. Tämä nyt pitää tässä huomioda, että jos me aidosti haluamme — minä taas palaan tähän konkretiaan — että tämä ei jää tällaiseksi sanahelinäksi, vaan oikeasti lähdetään tätä muutosta ajamaan, koska minäkään en halua sitä, että siirrytään englannin kielen käyttöön, niin se vaatii sitä, että meillä on myös suunnitelma siitä, miten ne kustannukset katetaan, jos tätä aletaan ajaa läpi. On myös todennäköisempää, että tässä onnistutaan, jos meillä on uskottava suunnitelma siitä, miten tämä rahoitetaan. Sitä minä tässä yritän painottaa, mutta itse asiasta olemme ihan samaa mieltä.

15.27 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Haglundia erinomaisesta puheenvuorosta: Juuri näin. Jos filosofiasta olemme samaa mieltä — ja niin kuin ymmärtääkseni valtuuskunta varsin yhteneväinen siinä on — niin silloin on enää kyse siitä, miten käytännössä asia toteutetaan. Ja olette oikeassa siinä, että huomattavia kustannuksia varmasti tulisi. Mitä tulee sitten siihen, lähetetäänkö lasku Helsinkiin, niin tietysti minä näkisin henkilökohtaisesti niin, että Suomen asia on niin tärkeä, että siitä kannattaa jotain maksaakin, että Suomen asiaa edistetään tällaisessa yhteistyössä. Mutta se on minun henkilökohtainen näkemykseni. Se on sitten sellainen, mitä pitää tietysti hallituksen sisälläkin käsitellä, jos ja kun sellainen kysymys eteen tulee. Mutta kyllä minusta henkilökohtaisesti tällaisesta kannattaisi myös meidän jotain maksaa.

Mutta mennään siihen konkretiaan nyt, kun tämä filosofia alkaa olla klousattu ja sovittu — siinä on yhteinen näkemys, niin sitten lähdetään sillä konkretialla eteenpäin, että miten se asia hoidetaan käytännössä.

15.28 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Elo oikeastaan tässä kohtaa tyhjänsi pankin: Eli jos on ehkä koettu Suomessa joissain tapauksissa niin, että tämä pohjoismainen yhteistyö ei ole antanut niin paljon kuin se kenties voisi antaa tai niin paljon kuin se on antanut Ruotsille, Norjalle ja Tanskalle, niin sitten ei ole ehkä ollut halukkuutta maksaa. Mutta jos tilanne olisi niin, että koettaisiin, että tällaisen edistyksen saatuaamme saisimme enemmän siltä pohjoismaiselta yhteistyöltä, niin silloin ehkä voisi kuvitella, että siihen jonkun verran enemmän myös taloudellisesti panostettaisiin. No, sitä emme tässä voi päättää, niin kuin kaikki tiedämme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2016 vp

Tiedän myös tämän, että tällöinen aloite oli joskus vajaa 10 vuotta sitten tehty, vastaavan suuntainen aloite, ja silloin oli puhuttu juuri näistä suurista kustannuksista, mitä se oli tuonut, mutta oli kuitenkin otettu edistysaskelita jo silloin. Ja silloin muun muassa nämä kommentoidut päiväjäjästykyt alkoivat tulla käännettyinä suomen kielellä ja näin, aikaisemmin esityslistat olivat tulleet lähes pelkästään tanskaksi.

Tässä on aina tämä filosofinen pohdinta: että kun lähtee jotain hakemaan, niin silloin joutuu miettimään, että ei ehkä aina saa kaikkea sitä, mitä hakee, mutta että saa yleensä aina jotain. Ja ehkä tämä pitäisi konkreettisesti määritellä, mitä haetaan ja tarkoitetaan. Mutta tämä asia on hyvä. Jos tämä johtaa esimerkiksi siihen, että Kööpenhaminassa, siellä sihteeristöissä, tulevaisuudessa on enemmän suomenkielistä työntekijää — ei tarvitse olla suomalaisia, mutta sellaisia, jotka edes osaavat suomen kieltä, jotta voi lähettää esimerkiksi kyselyitä, kirjallisia kysymyksiä omalla äidinkielellä jokainen tasaveroisesti — niin se hän on jo huomattava edistysaskel. Mutta hienoa, että tässä on sellainen poliittinen lähestulkoon yksimielisyys hallitus- ja oppositiopuolueitten, eri puolueitten, ja eri pohjoismaisten ryhmien välillä. Että varmaan jollain tasolla menee eteenpäin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.